

ISRAEL-EU BUSINESS INFORMATION SHEET

גיליון מס' 19 של העלון

יחסי ישראל האיחוד האירופי

היערכות לדיונים על הסכם לליברליזציה בשירותים בין ישראל לאיחוד האירופי

נציגי ישראל ונציבות האיחוד האירופי יקיימו פגישה נוספת בספטמבר ביחס להסכם לליברליזציה בשירותים בין ישראל לאיחוד האירופי. הישראלים מתכוונים שהמשך המו"מ יהיה במסגרת שיחות בילטרליות, כאשר ישראל תתנגד שהסיכומים יחולו גם על מדינות אזור הים התיכון. פגישה ראשונה לדיון בליברליזציה של השירותים התקיימה ביוני והיו חילופי דעות בין אנשי נציבות האיחוד האירופי לישראלים.

לשכת המסחר ישראל האיחוד האירופי, בראשותו של גד פרופר, קיימה מפגש להחלפת דעות ורעיונות ביחס למו"מ על ליברליזציה בשירותים עם האיחוד האירופי. בדיון הראשוני הזה השתתפו נציגי משרדי הממשלה, בנק ישראל והרשות לניירות ערך, וגורמים עסקיים. בכונת פרופר לארגן סמינר עם כל הגורמים בנושא הליברליזציה בתחום השירותים.

סגן ראש נציגות האיחוד האירופי בארץ, עמנואל ג'ופרה, אמר כי המו"מ על ליברליזציה בתחום השירותים כבר החל. המטרה היא, ליצור אזור חופשי בשירותים בין ישראל ומדינות הים התיכון עד לשנת 2010. ישראל נמנית על הגל הראשון של 8 מדינות שעמן מתנהל מו"מ על הסכם בתחום השירותים. בבסיס המו"מ הוא להסיר חסמים הקיימים בתחום השירותים בין ישראל לאיחוד האירופי.

ג'ופרה הדגיש, שישראל היא שתהנה מההסכם בתחום השירותים עם האיחוד האירופי. יש סעיפים שונים בהסכם אשר יסייעו לישראל להשתלב בתחום השירותים באירופה. הכוונה שיפתחו ענפים לפעילות הדדית בישראל ובאיחוד האירופי.

דבי מילשטיין, יועצת משפטית במשרד התמ"ת, ציינה כי השירותים מהווים כ-75% מהתוצר של ישראל. מאידך, האיחוד האירופי הוא היבואן הגדול ביותר של שירותים, שמגיע ל-30% מהיקף היבוא. על פי נתוני האו"ם, 60% מההשקעות הישירות הזרות בעולם מתנקזות לסקטור השירותים.

משמעות המחויבות בשירותים, הסבירה מילשטיין, היא לא להפעיל מגבלות בסקטורים ובאופני האספקה בהם ניטלה מחויבות שנקבעה במו"מ. מדובר בעיקר על מגבלות כלפי פעולות של זרים - דרישת תושבות, דרישת התאגדות מסוג מסוים, הגבלת אחוז בעלות זרה, הגבלת מספר גופים פעילים ועוד. עם זאת, ניתן ליטול מחויבות מלאה או מחויבות חלקית המעגנת מגבלות.

ישראל לקחה על עצמה התחייבויות חלקיות בחמישה סקטורים מתוך אחד עשר סקטורים: שירותים עסקיים, תקשורת, תיירות, איכות הסביבה, ושירותים פיננסיים. בסך הכל מדובר ב- 49 תת סקטורים. ואילו לפי האיחוד האירופי, ישנם מספר סקטורים המהווים תשתית לכל השירותים האחרים: שירותים פיננסיים, שירותי תחבורה ומשלוח, שירותי תקשורת ומסחר אלקטרוני, ושירותי מחשוב.

- גישת האיחוד האירופי להסכם השירותים, כפי שהציגה מילשטיין:
- * על בסיס הסכם ה-GATS + זכות הקינון.
- * אי-סימטריה בין מחויבויות הצדדים.
- * תחולה על כל הסקטורים למעט קבוצת 'תובלה אווירית, ושירותים אודיו-ויזואליים.
- * דגש על אינטגרציה אזורית.
- * קבלת מחויבות כמו שניתן על פי הסכמי אזורי סחר חופשיים אחרים.
- * האיחוד האירופי מדגיש כי זה אינו הסכם של הכרה הדדית, הסכם המכיר בתארים והכשרות בין המדינות (לדוגמה הכרה הדדית בתעודת עורך הדין). קודם מסכימים על מחויבות לגישה לשווקים והענקת טיפול לאומי ורק אחרי כן הסכם MRA.

משרד התמ"ת כבר עוסק בהיערכות לדיונים על הסכם שירותים. מתנהלים דיוני עם משרדים רלוונטיים כדי לגבש הערות להסכם ולמחויבויות. גם המשרד ילמד על הבעיות מול גורמים מסחריים וקבלת עמדותיהם, כדי ללמוד על חסמים בחו"ל. בנוסף, משרד התמ"ת שוקד על הכנת עבודה רחבה על יתרונות ישראל בתחום ומיתוג ישראל כיצואנית שירותים. אף ישקדו על הכנת תוכנית לקידום יצוא השירותים.

הכנות לדיאלוג עסקי

ההכנות לקיום המפגש הראשון של הדיאלוג העסקי בין ישראל והאיחוד האירופי יתחילו בספטמבר. צוות של נציבות האיחוד האירופי תגיע לארץ כדי לקדם את ההכנות למפגש של הדיאלוג העסקי שיתקיים ב-1 בנובמבר במסגרת כנס ראש הממשלה ליצוא. באיחוד האירופי מייחסים חשיבות לקיום הדיאלוג העסקי, כאשר בעקבות המפגש הראשון, יתקיימו פגישות נוספות.

ראש הקבוצה הישראלית בדיאלוג הזה, גורו האינטרנט יוסי ורדי, נפגש עם ראש הקבוצה של האיחוד האירופי, א. דופנר, מראשי קונצרן התקשורת שיפגלר. שניהם סיכמו על פרטי המפגש הראשון. עתה ממתנים שהשנים ירכיבו את הקבוצות המשתתפות, אשר ייצגו את המגזר העסקי של האיחוד האירופי וישראל.

עיכובים ממושכים היו לארגון הדיאלוג העסקי הזה בין ישראל לאיחוד האירופי. הדבר נבע בעיקר מעיכובים בישראל ביחס לאיוש ראשות הקבוצה הישראלית. תחילה הייתה הסכמה שעמי אראל, מנכ"ל דיסקונט השקעות, ירכז את הצד הישראלי, אבל לאחר דחיות, העדיף אראל לפרוש. בעקבות הפרישה, ייעדו את ישראל מקוב, מנכ"ל טבע, לתפקיד הזה. אבל התפטרותו מניהול טבע הביאה להורדת מועמדותו, עד שהוחלט להציע את התפקיד ליוסי ורדי, הידוע בקשריו הבינלאומיים.

ישראל תשלם כ-440 מיליון יורו לתקציב המו"פ השביעית

ישראל תתרום כ-440 מיליון יורו לתקציב תוכנית המו"פ השביעית, מסתכם בכ-50 מיליארד יורו. ההסכם על השתתפות ישראל בתוכנית המו"פ השביעית נחתם באמצע יולי בבריסל. האיחוד האירופי הוא עתה המקור השני בגודלו למימון מחקר ישראלי. ההסכם נחתם ע"י נציב האיחוד האירופי למו"פ, יאנש פוטוצ'ניק, והשר הפורטוגזי למדע, טכנולוגיה והשכלה

גבוהה, ז'וזה מריאנו גאגו, ומצד ישראל חת על ההסכם שר המדע, התרבות והספורט, ראלב מג'אדלה.

תוכנית המחקר השביעית למו"פ היא אחת התוכניות הגדולות של האיחוד האירופי, עם תקציב של למעלה מ-50 מיליארד יורו על פני תקופה של שבע שנים, 2007-2013. היא מאפשרת מימון של מחקר משותף בתחומים אסטרטגיים, כבריאות, אנרגיה, טכנולוגיה מידע, גנוטכנולוגיה או תחבורה. תוכנית המסגרת השביעית מעודדת גם ניידות של חוקרים באמצעות מענקי מארי-קירי. מרכיב חדש שיהיה פתוח בפני מדענים ישראלים הוא מועצת המחקר האירופית שתממן את הרעיונות החדשים הטובים ביותר היוצאים מקהילת המדע האירופית, בלי קשר לתחום וללא דרישות שותפויות רב-לאומיות בתנאי.

תרומתה של ישראל, בסכום של כ-440 מיליון יורו, מבוססת על התוצר המקומי הגולמי שלה ביחס לזה של האיחוד האירופי. הודות לחברות בתוכנית, יהיו חוקרים ישראלים זכאים להשתתף בה ולקבל מימון במסגרתה במעמד שווה לחוקרים מן המדינות החברות. נציגים של ישראל ישתתפו כמשקיפים בועדות ובגופי יישום של תוכנית המסגרת השביעית.

מו"מ על הסכם תעופה אירופי ישראלי

משלחות של ישראל ונציבות האיחוד האירופי הגיעו להסכמה על פתיחת מו"מ על הסכם תעופה כולל בין ישראל לאיחוד האירופי. עתה ימתינו עד שהנציבות תקבל מנדט משרי התחבורה של 27 מדינות האיחוד האירופי לניהול מו"מ על הסכם שיהיה מבוסס על שמים פתוחים, שמשמעותו שגם חברות תעופה של טיסות שכר ותעריפים זולים תוכלנה לטוס מאירופה לישראל ובחזרה. מעריכים שהתחרות הזו תסייע להורדת מחירי הטיסה.

ההערכה שיחלפו כמה שבועות עד שבנציבות יקבלו את האישורים של שרי התחבורה. בשל עונת החופשות באירופה, מצפים שהמו"מ על הסכם התעופה החדש יתחיל בסוף השנה. הוא יכסה גם את נושאי אבטחת הנוסעים, בטיחות הטיסות, איכות הסביבה ועוד. ישנה הסכמה שההסכם החדש יגדיל את תנועת הנוסעים ומספר הטיסות בין ישראל לאיחוד האירופי בשנים הקרובות. עוד לפני פתיחת המו"מ, יטפלו שני הצדדים בהיבטים המשפטיים של ההסכם, כדי למנוע עיכובים במו"מ על הסכם תעופה חדש.

מה מתבשל באיחוד?

יזמה להגבלת רכישות ע"י קרנות ממשלתיות

הקאנצלרית של גרמניה, אנגלה מרקל, פועלת שהאיחוד האירופי יחליט על הגבלת רכישת חברות השולטות בתשתיות ע"י קרנות השקעה בשליטת מדינות. היא אף פועלת ליזמה משותפת בעניין זה של אירופה וארה"ב, לאחר שמרקל כבר סיכמה על פעילות בעניין זה עם נשיא צרפת, ניקולס סרקוזי.

מרקל הביעה דאגה מהתפתחויות אלה. היא עומדת על הצורך הדחוף לטפל בעניין הזה. היא מתכננת לפעול עם נשיא צרפת לקדם את העניין בקרב מדינות האיחוד האירופי כדי למנוע רכישת חברות חשובות ע"י קרנות השקעה זרות.

היזמה למניעת השתלטות ע"י קרנות זרות, הנמצאות בשליטת ממשלות, קיבלה תאוצה בשבועות האחרונים. הדאגה מפני הקרנות הזרות לאחר שהחל גל רכישות של חברות תשתית בכמה ממדינות אירופה ע"י קרנות סיניות, רוסיית ומזרח תיכוניות. על פי הערכת בנק ההשקעות מורגן סטנלי, הקרנות האלה חולשות על 2,500 מיליארד דולר. הגרמנים הביעו דאגה לאחר שהסינים השקיעו 3 מיליארד דולר בקרן ההשקעות האמריקאית הפרטית

בלאקסטון. בממשלת ברלין מציעים לתקן את החוק הגרמני משנת 2005 הנותן לה ויטו על רכישת יותר מ-25 אחוז ממניות חברה ביטחונית ע"י גורם זר. מוצע להחיל חוק זה על ענפים כלכליים נוספים.

בין היתר, בממשלת גרמניה בוחנים הקמת סוכנות על בסיס הצוות הממשלתי המייעץ לנשיא ארה"ב אם להטיל ויטו על השקעות זרות ישירות. מוצע שהסוכנות הממשלתית שתוקם תבחן השקעות זרות ותוכל לפסול השקעות בלתי רצויות. אנגלה מרקל שוקלת הצעה זו, יחד עם יוזמת חקיקה. היא גורסת, שכל מדינה באיחוד האירופי תוביל חקיקה משלה לטיפול בהשקעות זרות שהן בניגוד לאינטרס המדינה.

פורטוגל מקדמת הדיונים על אמנת האיחוד

פורטוגל, הנשיאה התורנית של האיחוד האירופי, מקדמת הדיונים על אמנה חדשה לאיחוד האירופי. היא פועלת לארגון ועידה של ממשלות האיחוד שתתקיים באוקטובר, מהלך הנדרש כדי לבצע תיקונים באמנה האירופית. פורטוגל רוצה הפעם להאיץ את הדיונים ולמנוע משבר כפי שקרה בעבר.

צעד ראשון עשתה פורטוגל כאשר גיבשה הצעה לאמנה אירופית. היא הציגה את המסמך בפני המומחים המשפטיים של המדינות החברות באיחוד. התכנון שהמומחים המשפטיים יתכנסו שוב בשבוע האחרון של אוגוסט וישמיעו הערותיהם והצעות התיקון. לאחר מכן, יתכנסו שרי החוץ של האיחוד לפגישה בלתי רשמית ב-7-8 בספטמבר כדי לדון בהצעת האמנה האירופית. יהיה זה שלב הכנה לקראת הכנס של ממשלות האיחוד.

אחד הקשיים הצפויים בדיונים על האמנה האירופית היא פולין שיש לה השגות ביחס לשינוי בזכויות ההצבעה. אמנם פולין חזרה בה מהתביעה שתהיה לה זכות לעכב החלטות באיחוד לתקופה של שנתיים, שהיה אחד המכשולים שמנע אישור מהיר של אמנת האיחוד. היא גם הבטיחה לפורטוגל שלא תעלה מחדש את נושא זכויות ההצבעה, אבל בבריטן עדיין חוששים מהתנגדות פולנית שתתבטא בפעילות דיפלומטית. החשש שהפולנים יחדשו פעילותם כאשר יתורגמו לשפה משפטית הסעיפים המתייחסים לזכויות ההצבעה במוסדות האיחוד האירופי.

דרישה ליתר נגישות למסמכי האיחוד

האומבדסמן של האיחוד האירופי, ניקיפורוס דיאמאנדורוס, דורש לשפר את הנגישות של אזרחי האיחוד האירופי למסמכים של האיחוד. הוא גם מתנגד לנוהג של הנציבות להשמיט את שמות הלוביסטים במסמכים שמוציאה נציבות האיחוד.

התביעה של האומבדסמן היא שיש לציבור את הזכות לקבל מידע על פעולות של המדינות החברות, האחראיות על יישום חוקי האיחוד, בדומה לזכות הגישה למסמכים של מוסדות האיחוד. הוא מתנגד לקביעת בית המשפט המינהלי של ממשלת יש זכות ויטו על מתן מסמכים ע"י מוסדות האיחוד שכוללים התכתבות עם ממשלה של חברה באיחוד. בעקבות זאת, קבע התובע הכללי של בית המשפט העליון האירופי כי לממשלות החברות אין זכות ויטו על מסמכים, אלא אם מדובר בסיבות של ביטחון לאומי או סודיות מסחרית. גם מדינות החברות תצטרכנה לתת נימוק לסירוב לתת מסמכים.

בבריטן מעדיפים דואר על פקס

מסמכים ומכתבים של נציבות האיחוד האירופי לא מגיעים במהירות לגורמים אליהם נשלחים. הדבר נובע מן העובדה שבמשרדי הנציבות מעדיפים לשלוח את המכתבים בדואר רגיל ולא בפקס או באי-מייל כפי שמקובל בעולם העסקים.

במהלך החודשים האחרונים המתינו במקומות שונים בעולם לקבלת מכתבים רשמיים של האיחוד, כולל פניות רשמיות לפתיחת מו"מ או זימון פגישות חשובות. הגעת הפניות והמסמכים האלה התעכבה. הסתבר, כי הפקידים בבריטל שלחו אותם בדואר רגיל ועברו כשבועיים עד שהגיעו לנמנעים. בחלק מהמקרים, ביקשו מהבכירים בבריטל להעביר את המסמכים בפקס כדי לא לדחות את הפגישות, והדבר נעשה.

אולם גורמים העובדים עם נציבות האיחוד האירופי מציינים, כי במשרדי הנציבות מעדיפים עדיין משלוח מכתבים, פניות ומסמכים באמצעות הדואר הרגיל. עידן הפקס והאי מייל, כאמצעי תקשורת, טרם הגיע לחלק מהמשרדים בבריטל, והדבר גורם לעיתים לעיכובים ולבלבולים בשל העיכובים בהגעת מכתבים ומסמכים.

מה קורה באיחוד האירופי?

שוקלים קיצוץ בפרוייקטים של תחבורה ואנרגיה כדי לממן גלילאו

בנציבות האיחוד האירופי שוקלים לקצץ פרוייקטים בתחומי התחבורה והאנרגיה כדי לממן את הפרוייקט היוקרתי גלילאו לניווט לייני. האיחוד נמצא במרוץ לגייס סכום של 2.4 מיליארד יורו לשנים הקרובות, עד 2012, לאחר שהקונסורציום הפרטי לגיוס הכסף נכשל בהשגת הסכום הזה.

ההצעה שהועלתה בדיונים בבריטל, היא לקצץ בתקציב התחרותיות של האיחוד. על פי ההצעה, יופנה סכום של 548 מיליון יורו מתקציב התחרותיות לשנת 2008 למימון ההוצאות של פרוייקט גלילאו. יחד עם זאת, כבר עוסקים בהצעות ביחס לגיוס הסכומים הדרושים לשנים הקרובות כדי להבטיח המשכיות של הפרוייקט. ההצעה על קיצוץ התקציב למו"פ גררה ביקורת במצדדי ההשקעה במו"פ, המוגדר כתחום חיוני ואין לפגוע בו.

כבר קרוב למיליארד יורו הושקע בפרוייקט גלילאו, המוגדר כפרוייקט שיעניק עצמאות לאיחוד האירופי ביחס לארה"ב. צרפת וגרמניה תומכים בפרוייקט ומדגישים את הצורך להבטיח עצמאות ביכולת החלל, בעוד שבבריטניה מטילים ספק בהצדקה העסקית להשקיע סכומי כסף גדולים בפרוייקט הגלילאו עד שיושגו תוצאות.

התנגדות לרפורמה של סקטור היינות

התנגדות לרפורמה של סקטור היינות מובעת ע"י חלק ניכר ממדינות האיחוד האירופי, בראשות צרפת וגרמניה. במיוחד ישנה הסתייגות להצעה לבטל ההגבלות על זכויות הנטיעה כדי לאפשר שהתחרות בין מגדלי ענבי היין תכלול גם את הייצור. הרפורמה הוצעה ע"י בריטל כדי לבלום את הקיטון במכירת יינות בשווקים הבינלאומיים, כאשר מדינות אחרות מצליחות להתבסס בשוק היינות.

למעשה, ההתנגדויות מובעות לסעיפים שונים ברפורמה של היינות באירופה. צרפת מביעה התנגדות לליברליזציה מוחלטת ולאיבוד מאפייני האיכות, הצבע והטעם. ואילו פורטוגל מציינת, שליברליזציה תעורר בעיות רבות באזורים חקלאיים מסוימים. נושא אחר השנוי במחלוקת הוא האיסור המוצע להשתמש בסוכר להעשרת היינות. ההתנגדות היא מצד גרמניה, אוסטריה, צ'כיה, סלובקיה ולוכסמבורג. שר החקלאות הגרמני ציין, כי מותר להשתמש בסוכר על פי הסכמים עם ארה"ב, לכן קשה יהיה להסביר ליצרני היינות הגרמנים שאסור להשתמש בסוכר בייצור יינות באירופה.

בבריסל מסבירים, כי הרפורמה בסקטור היינות הוגשה כהצעה ל-27 המדינות החברות באיחוד. עד כה, רק איטליה וספרד הביעו תמיכה ברפורמה הזו. בנציבות האיחוד מזהירים, שישיבה שלובת ידיים וחוסר מעש, תפגע בייצור היינות באירופה.

מומחה בית הדין האירופי: אין למסור זהות הפיראטים של המוסיקה

התובעת הכללית של בית הדין העליון האירופי, ז'וליאנה קוקוט, הגישה חוות דעת הקובעת, כי נותני שירות אינטרנט אינם מחוייבים למסור מידע על אנשים החשודים בהורדת מוסיקה מהאינטרנט או חומר אחר הפוגע בזכויות הקניין הרוחני. התובעת הכללית גורסת, כי אין למסור מידע כזה בתביעות אזרחיות, בעוד שמידע זה יש למסור בתביעות פליליות.

התובעת הכללית של בית הדין העליון האירופי הביעה עמדה זו בעקבות תביעה שהוגשה ע"י ארגון ספרדי למוסיקה ואורקולי כנגד חברת אינטרנט וטלקום שסירבה למסור מידע של שמות וכתובות של בעלי מחשבים שהורידו ביצועים מוסיקליים מהאינטרנט. החברה הספרדית גרסה, כי היא יכולה למסור מידע פרטני כזה רק כאשר הדבר נוגע לביטחון המדינה. בית המשפט ספרדי, שבפניו מתבררת התביעה, פנה לבית הדין האירופי העליון ביקש הנחייתו בטיפול בתביעה. חוות הדעת של התובעת הכללית תוצג בפני השופטים האירופיים שיפסקו אם לקבל או לדחות את התביעה של הארגון הספרדי.

החלטת בית הדין העליון האירופי צפויה לקראת סוף השנה. כאשר תפורסם ההחלטה, היא תהיה בסיס לקבלת החלטות בעניין מסירת מידע פרטני ע"י חברות האינטרנט בכל 27 מדינות האיחוד האירופי.

האיחוד האירופי ביטל התלונה נגד הודו

האיחוד האירופי ביטל זמנית את התלונה שהוגשה לארגון הסחר העולמי כנגד הודו ביחס למכסים המוטלים על יינות. זאת לאחר שהודו קיצצה את המכסים המוטלים על בירה ויינות מיובאים. מהלך זה נעשה חודשיים לאחר שארגון הסחר מינה צוות שיחליט על התלונה האירופית.

אולם האיחוד האירופי הבהיר כי בכוונתו להמשיך להפעיל לחץ בנושאים שטרם נפתרו. בין היתר, האיחוד האירופי מתנגד למהלך שהודו עשתה והעלתה את שיעור המיסוי על יינות יקרים, כאשר יש פער בין התעריפים המותרים ע"י ארגון הסחר העולמי לבין תעריפי המכס בהודו. לכן, בכוונת האיחוד האירופי לקיים מעקב אחר מדיניות הודו, ולמנוע אפילו חדשות במיסוי ברמה של המדינה. הודגש, שהצוות של ארגון הסחר העולמי לא יפוזר במהלך השנה הקרובה אבל עבודתו תוקפא.

מנהיגים תימחור נכון של המים ועידוד החיסכון

נציבות האיחוד האירופי מנהיגה מדיניות של תימחור נכון של המים, בצד עידוד החיסכון במים, כראשים חסכוניים במקלחות. המדיניות הזו היא על רקע ההערכה שרוב מדינות האיחוד יסבלו מבצורת בשנת 2070.

נציב האיחוד לאיכות הסביבה, סטרבוס דימאס, הזהיר שהמחסור במים ובצורת יושפעו לרעה בשל התחממות כדור הארץ. לכן, דרושה גישה אינטגרטיבית ביחס למים. משום כך, בריסל תעודד את המדינות החברות להנהיג את העיקרון ש"המשתמש משלם" וגם להנהיג חובת התקנת שעוני מים. מדינות האיחוד התחייבו להנהיג שעוני המים עד 2010, אבל עד כה הדבר לא התבצע. אולם במחלקת איכות הסביבה בנציבות מזהירים, כי יינקטו באמצעים משפטיים אם המדינות לא ינקטו בצעדים תחיקתיים למילוי ההתחייבויות.

בכוונת נציבות האיחוד לעודד השימוש בטכנולוגיה ובאמצעים לחיסכון במים. מוצע לעודד השימוש כראשים חסכוניים בברזים, במקלחות ובבתי השימוש. בנוסף מוצע לייעל את השימוש במים במערכות ההשקיה על רקע המחסור המסתמן במים בשנים הקרובות, בשל התחממות האקלים, הגידול באוכלוסיה והצמיחה הכלכלית.

מה קורה באיחוד?

הנציבות האירופית תפצה חברה שנמנע ממנה להתמזג

בית המשפט העליון של האיחוד האירופי פסק שהרשות על ההגבלים העסקיים של נציבות האיחוד האירופי תפצה באופן חלקי את החברה הצרפתית שניידר אלקטריק, יצרנית של ציוד אלקטרוני, שנמנע ממנה שלא כדין לבצע מיזוג עם חברת לגרנד. מעריכים שפסק הדין העקרוני הזה יעודד חברות נוספות במדינות האיחוד להגיש תביעות לפיצויים כנגד הרשות להגבלים עסקיים.

התביעה הוגשה ע"י שניידר אלקטריק, יצרנית ציוד חשמלי בצרפת. היא תבעה מהנציבות פיצוי נזיקין בסכום של 2.3 מיליארד דולר. החברה טענה בכתב התביעה, שהנציבות ביצעה מספר טעויות שהובילו להחלטה המונעת את המיזוג בין שניידר לבין החברה הצרפתית היריבה לגרנד. בית המשפט העליון קבע, כי הבעיות שנמצאו מחייבות תשלום פיצויים לשניידר. אולם השופטים דחו את טענתה של שניידר שקיימים ליקויים נוספים בהליכי הפיקוח על המיזוגים באיחוד. בית המשפט טרם קבע את סכום הפיצויים שישולמו לשניידר.

זו פרשה הנמשכת כבר כמה שנים. שניידר רכשה את האחזקות בלגרנד בשנת 2001 בסכום של 5.4 מיליארד דולר. אולם באוקטובר 2001 קבעה הנציבות כי השתלטות של שניידר על לגרנד תפגע בתחרות בשוק הציוד החשמלי בוולטג' נמוך באירופה. בעת מתן ההחלטה הזו, שניידר כבר רכשה את רוב מניות לגרנד, דבר שחייב אותה למכור את המניות האלה בהפסד בעקבות הפסיקה של רשות ההגבלים העסקיים בבריטלי. שניידר מכרה את מניות לגרנד לחברת ההשקעות הפרטית האמריקאית KKR בסכום של 3.63 מיליארד יורו במהלך 2002. כעבור כמה חודשים, ביטל בית המשפט העליון האירופי את ההחלטה של הנציבות המטילה וטו על העסקה. פסיקה זו נתקבלה לאחר שבית המשפט מצא שהבדיקה שביצעה הרשות להגבלים עסקיים והתחרות ביחס לעסקה הייתה נגועה ב"שגיאות והשמטות".

בעקבות פסיקה זו, הגישה שניידר בשנת 2004 תביעה נגד נציבות האיחוד האירופי, בה דרשה פיצויים על אובדן הכסף והזמן. בכתב התביעה, שניידר טענה כי הרשות המפקחת חרגה מסמכויותיה לבדיקת האיום שמהווים מיזוגים על התחרות בשוק האירופי. לאחר שבית המשפט פסק כי יש מקום לפיצוי שניידר, ממתינה החברה הצרפתית להחלטה ביחס לגובה הפיצוי שתקבל מנציבות האיחוד האירופי לאחר שטענה כי נגרם לה הפסד של יותר מ-2.3 מיליארד יורו.

שיתוף פעולה בין הרכבות האירופיות כנגד חברות התעופה

מפעילי תשע רשתות רחבות מהירות באירופה התארגנו לשיתוף פעולה. הברית בין הרשתות של הרכבות הוא כנגד חברות התעופה הפועלות בקווי הטיסה האירופיים. הברית הזו כוללת מערכות משותפות להזמנת כרטיסים, פישוט הנפקת כרטיסי נסיעה, הטבות לנוסעים מתמידים ועוד.

הברית הזו בין מפעילי הרכבות המהירות באירופה כוללת את הרכבות המהירות של צרפת, גרמניה, בלגיה, הולנד, אוסטריה ושווייץ. ישתפו בברית הזו גם שלוש חברות רב לאומיות המפעילות רכבות מהירות. יוזמי הברית הזו מבטיחים שהנוסעים יוכלו לרכוש כרטיס נסיעה

לאורך נתיב הטיסה ללא צורך לקנות כרטיסים נוספים לקטעי נסיעה. במקרה של הגעה באיחור לרכבת שיצאה, ניתן יהיה להמשיך בנסיעה עם רכבת אחרת למקום החלפת הרכבות. גם יהיה יותר תיאום בין לוחות הזמנים של הרכבות.

מיסוי באיחוד האירופי

פסיקה חדשה על מיסוי חברות באיחוד האירופי

בית המשפט העליון של האיחוד האירופי יצא בפסק דין משמעותי. הוא קבע, כי מדינות האיחוד רשאיות להגביל חברות מהעברת הכנסות ממדינה אחת לשניה שנעדה לשלם מסים נמוכים. שלטונות המס יכולים לעמוד על תביעתם לשלם מס מקום היווצרות ההכנסה.

לפסק הדין הזה תהיינה השלכות על חברות בינלאומיות שהקימו חברות בנות במדינות עם שיעורי הכנסה נמוכים. במיוחד מדובר בחברות שרשמו חברות באירלנד כדי ליהנות משיעור מס חברות נמוך של 12.5%. שיעור מס נמוך מגובה המס על חברות ברוב מדינות האיחוד האירופי.

ההחלטה של בית המשפט העליון האירופי תשים קץ למאבקים שהתנהלו בשנים האחרונות. המדינות באיחוד עם שיעורי מס חברות גבוה התלוננו על המדינות עם שיעורי מס חברות נמוך, סביב 12-14 אחוז. הטענות היו שחברות רב לאומיות מעדיפות להעתיק את המשרדים הראשיים והפעילות הפיננסית למדינות עם שיעורי המס הנמוכים, דבר הפוגע בהכנסות של המדינות עם שיעורי מס חברות גבוה, כגרמניה, צרפת, בריטניה ודנמרק. מצב זה עודד גם חלק ניכר ממדינות מזרח אירופה להנהיג מס חברות בשיעורים נמוכים כדי למשוך השקעות.

פסק הדין העקרוני ניתן ביחס לערעור שהגישה חברה פינית שביקשה להעביר כספים לחברת האם במדינה אחרת לטענת שלטונות המס בפינלנד לא ניתן היה לנכות הוצאה זו מתשלומי ההכנסה לצורך חישובי המס. בית המשפט העליון קבע, כי החברה הפינית אינה יכולה לנכות העברה זו לחברת בת במדינה אחרת מההכנסה לצרכי מס. השופטים ציינו, כי ניכר כזה עומד בסתירה לחוק המעניק את הסמכות להטיל במדינות החברות באיחוד ומניעת השתמטות מתשלום מס.

יזמה להורדת מע"מ על מוצרים פחות פגיעים לזיהום האוויר

צרפת ובריטניה נוטלות את היוזמה להוביל למהלך של הורדת שיעורי המע"מ על מוצרים שלא מזדהמים את האוויר. פעילות זו היא במסגרת מאבק כנגד שינויי האקלים. המשמעות שיעודדו ייצור מוצרי חשמל ורכב שלא מזדהמים את האוויר, אשר לא יהיו יקרים מבחינת המחיר לרוכשים אותם.

גורדון בראון, ראש ממשלת בריטניה, וניקולס סרקוזי, נשיא צרפת, סיכמו בפגישת העבודה הראשונה ביניהם שיפעלו יחד לקידום הורדת שיעורי המע"מ על מוצרים פחות מזדהמים את האוויר. הם הטילו על שרי האוצר של צרפת ובריטניה להעלות את התביעה הזו בפני ניצבי האיחוד האירופי כדי שיורידו את שיעורי המע"מ. בראון מציון, כי הורדת שיעורי המע"מ תשגר מסר של עידוד הציבור לגלות יתר רגישות לנושאי איכות הסביבה. גם התמריץ, של הורדת שיעור המע"מ, תעודד את הציבור להעדיף מוצרים "ירוקים".

בבריסל מקדמים בברכה את היוזמה החדשה הזו. אבל מבהירים, כי הורדת שיעור המע"מ על המוצרים הירוקים מחייבת להשיג הסכמה של כל 27 מדינות האיחוד האירופי. עם זאת, מציינים כי פיטר מנדלסון, הנציב לענייני סחר, כבר מוביל יוזמה נפרדת שאירופה תוריד את תעריפי המע"מ למוצרי איכות סביבה חשובים, כתחנת כוח נקייה ואנרגיה חלופית.

יוון נדרשה לבטל הטבות מס בלתי חוקיות

נציבות האיחוד האירופי דורשת מממשלת יוון לבטל הטבות מס בלתי חוקיות שהעניקה לאלפי חברות. היקף הטבות המס מסתכמות בכ-200 מיליון יורו, וניתנו על פי חוק יוני העומד בסתירה לתקנות השוק האחיד. אתונה נדרשה לגבות בחזרה את הטבות המס.

על פי חוק יוני 3220-2004 סיס המיסוי של הכנסות של חברות בסקטורים ספציפיים הוקטן בשיעור של 35%. הטבה זו ניתנה לחברות בייצור מוצרי טקסטיל, תעשייה, אנרגיה, מכרות, חקלאות ודיג ופעולות מסויימות בענף התיירות. הנציבות של האיחוד האירופי מציינת, כי הטבה זו לא דווחה לנציבות ומכאן שהיא בלתי חוקית.

הנציבות ציינה, כי בהתבסס על חקירה שניהלה הנציבות שהסיוע אינו עולה בקנה אחד עם אמנת האיחוד האירופי ופוגע בתחרות ובסחר בין המדינות החברות באיחוד. על כן, שלטונות יוון נדרשו לפעול להחזר הטבת המס עם ריבית מהחברות שנהנו מהסבסוד הזה.

הרחבת האיחוד האירופי

טורקיה תמשיך במאמצי להצטרף לאיחוד האירופי

ראש ממשלת טורקיה, טאיפ רצ'פ ארדואן, הבטיח בנאום הניצחון לאחר הבחירות לפרלמנט הטורקי, כי ימשיך לפעול לצירוף ארצו לאיחוד האירופי. הוא הדגיש, שנפעל בנחישות להשגת המטרה בכל הנוגע לאיחוד האירופי. טורקיה מצפה שמועצת שרי החוץ של האיחוד יחליטו על המשך השיחות עם טורקיה ביחס לבקשתה להצטרף לאיחוד. בראש המתנגדים לצירוף טורקיה כחברה מלאה לאיחוד ניצב נשיא צרפת, ניקולא סרקוזי. גם לא נפתרה המחלוקת עם טורקיה ביחס למתן גישה לאניות מקפריסין לנמלי טורקיה.

ארדואן אותת לעבר האיחוד האירופי על נחישותו לפעול לצירוף טורקיה לאיחוד. הוא הבטיח, כי ארצו תמשיך גם ברפורמות הדמוקרטיות והפיתוח הכלכלי יימשך.

חלק מראשי האיחוד האירופי שיגרו מסרים חיוביים לטורקיה. נשיא הנציבות האירופית, חוזה מנואל ברוסו, ציין כי ראש הממשלה הטורקי התחייב באופן אישי שימשיך לפעול להצטרפות לאיחוד האירופי. ואילו שרת החוץ האוסטרית, אורסולה פלסניק, אמרה כי כולם מעוניינים בטורקיה מודרנית, דינאמית ומשגשגת כשותפה. הצי, הוסיפה, שממשלת אנקרה תמשיך לחתור להשגת מטרה זו.

האיחוד האירופי גיבש תנאים למו"מ עם מקדוניה

הנציבות של האיחוד האירופי גיבשה שורה של תנאים לניהול מו"מ עם מקדוניה. רק לאחר מילוי התנאים שנקבעו, תהיה הנציבות מוכנה לפתוח במו"מ על צירוף מקדוניה לאיחוד האירופי.

בין היתר, הנציבות תבעה ממקדוניה להבטיח את הזכויות של האלבנים האתניים. הדרישה הזו הוצגה לאחר שפרצה מריבה בין המפלגה השלטת של ראש הממשלה, ניקולא גרובסקי, לבין המפלגה האתנית האלבנית שבאופוזיציה. המפלגה האלבנית עזבה באמצע מושב הפרלמנט והאשימה את המפלגה השלטת בהפרת ההסכם על זכויות המיעוט ממאי. גם הנציבות דורשת ממקדוניה לבצע שורה של רפורמות נוספות בטרם ניתן להתחיל במו"מ על חברות מקדוניה באיחוד האירופי.

הנציבות מודאגת מהמשבר החדש בין המפלגה השלטת לבין מפלגת האופוזיציה האלבנית. לפני כחמישה חודשים המפלגה האלבנית הפסיקה חרם של הפרלמנט בעקבות עסקה עם המפלגה השלטת ביחס לזכויות הפוליטיות, התרבותיות והסוציאליות של המיעוט האלבני. הועלתה ציפיה שהסכם זה יחזיר את מקדוניה ליציבות פוליטית וישפר הסיכויים להצטרפות לאיחוד האירופי. עסקה זו הייתה תוצאה מתיווכם של נציגי האיחוד האירופי וארה"ב במקדוניה. הייתה הסכמה בין שתי המפלגות, שיאושרו 46 חוקים להבטחת זכויות האלבנים, יינתן סיוע ללוחמי גרילה לשעבר, ומתן מעמד ללשון אלבנית כשפה רשמית במוסדות המדינה.

אולם טענת האלבנים שמפלגת השלטון לא פעלה על פי הסכם זה. החוק על מתן מעמד לשפה האלבנית לא נכלל בחבילת החוקים שהוגש לאישור הפרלמנט. בתגובה חברי מפלגת האופוזיציה ושני חברים ממפלגה קטנה ממוצא אלבני החרימו את מושב הפרלמנט. הדבר גרר החלטה של הפרלמנט האירופי שקראה לממשלת מקדוניה ליישם את ההסכם עם האופוזיציה האלבנית יחד עם הרפורמות הפוליטיות, המשפטיות והכלכלית, לפני שמקדוניה תורשה לפתוח במו"מ על חברות באיחוד האירופי.